

Obsah

Zkratky použité v textu	12
Seznam tabulek	17
Úvod	20
1. Světová ekonomika jako vnější prostředí pro mezinárodní aktivity národních, nadnárodních i subnárodních subjektů	23
1.1 Světová ekonomika jako sociálně ekonomický systém	23
<i>Prvky světové ekonomiky</i>	24
<i>Mezinárodní ekonomické vztahy</i>	27
<i>Vlastnosti prvků, vztahů a systému jako celku</i>	28
<i>Struktura a stav světové ekonomiky</i>	30
1.2 Nástin vývoje světové ekonomiky: změny v podmínkách, struktuře a stavu světové ekonomiky	31
<i>Vznik a formování světové ekonomiky</i>	31
<i>Období rozvoje systémově jednotné, ale vnitřně diferencované světové ekonomiky</i>	32
<i>Období meziválečného vývoje</i>	33
<i>Poválečný vývoj</i>	34
1.3 Změny podmínek, struktura, stav a hlavní problémy soudobé světové ekonomiky	36
<i>Vliv politických faktorů a dlouhodobých tendencí na současnou etapu světové ekonomiky a jejich projevy</i>	36
<i>Změna prvků, vztahů a mechanismů fungování světové ekonomiky</i>	40
<i>Struktura současné světové ekonomiky</i>	41
<i>Ekonomický růst jako odraz proměn světové ekonomiky a strukturální změny</i>	46
<i>Stav současné světové ekonomiky: diferenciací a přetrvávající propast v ekonomické úrovni rozvinutých a rozvojových ekonomik</i>	49
<i>Globální problémy ve světové ekonomice</i>	54
<i>Střednědobá předpověď vývoje světové ekonomiky</i>	55
2. Dlouhodobé tendence ovlivňující světovou ekonomiku: internacionalizace, globalizace, interdependence, fragmentace, homogenizace	59
2.1 Pokračující internacionalizace světové ekonomiky	59
<i>Internationalizace doprovázená interdependencí a fragmentací</i>	60
<i>Evoluce globalizace na pozadí internacionalizace</i>	61

2.2	Globalizace a její hybné síly	63
	<i>Třetí vlna globalizace</i>	63
	<i>Definice globalizace</i>	66
	<i>Hybné síly prohlubující se globalizace</i>	67
2.3	Dopady globalizace na světovou ekonomiku	72
	<i>Posilující se homogenizace světové ekonomiky</i>	72
	<i>Zintenzivňující se interdependence ve světové ekonomice</i>	73
2.4	Způsoby měření globalizace	77
	<i>Kearneyho index globalizace</i>	78
	<i>Index Centra pro studium globalizace a regionalizace</i>	79
	<i>Srovnání indexů a přehled nejvíce globalizovaných zemí</i>	79
3.	Liberalizace soudobé světové ekonomiky a její úrovně: multilateralismus, regionalismus, unilateralismus	82
3.1	Liberalizace jako atribut dynamizace mezinárodních ekonomických vztahů a její vliv na ekonomický růst a globální konkurenci	83
	<i>Liberalizace jako nástroj dynamizace mezinárodních ekonomických vztahů</i>	83
	<i>Pozitivní a negativní dopady liberalizace</i>	85
3.2	Úrovně liberalizace: multilaterální, regionální a národní	86
	<i>Multilateralismus</i>	86
	<i>Regionalismus</i>	88
	<i>Unilateralismus</i>	91
3.3	Vliv globalizace na liberalizační procesy a formování nového obchodního řádu	92
	<i>Slábnoucí dynamika multilaterální liberalizace</i>	92
	<i>Rychlý rozvoj regionální integrace: kvantitativní, kvalitativní a formální změny</i>	95
	<i>Rozmach unilateralismu spjatý s hospodářskou politikou rozvojových zemí</i>	98
3.4	Komplementarita a kompatibilita jednotlivých úrovní liberalizace a postupný přechod k otevřenému regionalismu	99
	<i>Komplementarita jednotlivých úrovní liberalizace</i>	99
	<i>Kompatibilita jednotlivých úrovní liberalizace</i>	100
	<i>Přechod k otevřenému regionalismu?</i>	101
4.	Měnicí se role subjektů světové ekonomiky: národní státy, nadnárodní společnosti, regionální integrační seskupení, mezinárodní organizace a režimy	103
4.1	Národní státy a vliv dlouhodobých tendencí na jejich postavení v globálním ekonomickém systému	104
	<i>Typy národních států v současné světové ekonomice</i>	104

	<i>Mění se role národních států – konsekvence hybných sil a důsledků globalizace</i>	108
	<i>Konvergence či divergence národních ekonomických systémů?</i>	112
4.2	Nadnárodní společnosti (transnacionální korporace, TNK)	113
	<i>Indexy významnosti a největší TNK</i>	113
	<i>Trendy vývoje TNK</i>	115
	<i>Ekonomická a politická moc TNK</i>	118
4.3	Regionální (integrační) seskupení	119
	<i>Formy regionálních seskupení</i>	119
	<i>Typy regionálních seskupení</i>	122
	<i>Trendy doprovázející nový regionalismus a nejdůležitější regionální seskupení ve světě</i>	124
4.4	Mezinárodní organizace a režimy	127
	<i>Členění mezinárodních organizací a režimů</i>	127
	<i>Poslání mezinárodních organizací a režimů a jejich funkce</i>	129
	<i>Trendy doprovázející institucionalizaci světové ekonomiky</i>	132
	<i>Stav mezinárodních organizací/režimů a růst jejich vlivu ve světové ekonomice</i>	134
5.	Změny v relativní váze ekonomik v globálním ekonomickém systému	137
5.1	Zformování amerického, evropského a východoasijského centra ve světové ekonomice a výchozí podmínky rozvojových zemí	138
	<i>Vznik amerického, evropského a východoasijského centra</i>	138
	<i>Pozice center ve světové ekonomice</i>	143
	<i>Výchozí podmínky rozvojových zemí</i>	144
5.2	Vliv ekonomického růstu ve vyspělých a rozvojových zemích na změnu poměru sil ve světové ekonomice	146
	<i>Slábnoucí pozice jádrových zemí tří center světové ekonomiky</i>	148
	<i>Vzestup rozvojových ekonomik v soudobé světové ekonomice</i>	154
5.3	Nové skupiny rozvojových zemí	157
	<i>Základní charakteristika skupiny BRIC</i>	157
	<i>Rozšiřování skupiny BRIC o další strategické partnery – BRICS a BRIICS</i>	161
	<i>Skupina NEXT-11: základní charakteristika</i>	164
	<i>Vliv ekonomického růstu nově se formujících skupin rozvojových zemí na růst cen energií a surovin</i>	165
5.4	Potenciál vývoje BRIC a NEXT-11 do budoucna	167
	<i>Předpověď budoucího vývoje BRIC</i>	167
	<i>Předpověď budoucího vývoje NEXT-11</i>	169

6. Mezinárodní mobilita zboží, služeb a výrobních faktorů	171
6.1 Vývoz a dovoz zboží	171
<i>Dynamika a růst objemu světového obchodu zbožím</i>	172
<i>Teritoriální struktura obchodu zbožím</i>	175
<i>Komoditní struktura obchodu zbožím</i>	180
6.2 Vývoz a dovoz služeb	182
<i>Dynamika a růst objemu světového obchodu službami</i>	182
<i>Teritoriální struktura obchodu službami</i>	184
<i>Komoditní struktura obchodu službami</i>	186
6.3 Pohyb přímých zahraničních investic	187
<i>Dynamika a objemy toků přímých zahraničních investic</i>	187
<i>Teritoriální struktura toků přímých zahraničních investic</i>	189
<i>Sektorová struktura toků přímých zahraničních investic</i>	190
<i>Portfoliové a jiné investice</i>	191
6.4 Migrace pracovní síly	192
<i>Počet migrantů ve světě</i>	194
<i>Rozmístění migrace ve světě</i>	194
<i>Struktura migrujících osob dle kvalifikace</i>	196
<i>Objem a význam remitencí</i>	196
<i>Příčiny relativní imobility pracovních sil</i>	198
6.5 Vývoz a dovoz vědecko-technických znalostí	199
<i>Formy přenosu vědecko-technických znalostí</i>	199
<i>Dynamika a omezenost přenosu vědecko-technických znalostí</i>	200
7. Úrovně a typy governance usilující o řešení aktuálních problémů ve světové ekonomice	201
7.1 Systém governance – úrovně a typy vládnutí v kontextu globalizované ekonomiky a společnosti	202
<i>Horizontální typy governance</i>	202
<i>Vertikální typy governance</i>	206
<i>Dobrá governance</i>	208
7.2 Jak se vyrovnat s problémy vztahu státu s ostatními subjekty světové ekonomiky?	210
<i>Problémy vztahu státu s ostatními subjekty světové ekonomiky</i>	210
<i>Budoucnost národního státu a transformace globální governance</i>	216
7.3 Existuje nový světový obchodní řád, a jaké jsou jeho implikace pro systém governance?	218
<i>Základní rysy nového světového obchodního řádu</i>	219
<i>Implikace nového světového obchodního řádu pro systém governance</i>	221

Summary	224
Literatura	230
Rejstřík	239